

Identification and Ranking of Strategies to Achieve Sustainable Urban Incomes (Case Study: Fouladshahr Municipality)

Farhad Farhadi*¹, Mohammad Reza Fathi², Seyed Daryoush Rahimi³

Received:2023/08/29

Revised: 2023/09/27

Accepted: 2023/12/20

Published: 2024/06/21

Highlights

- One of the important issues of municipalities is to create sufficient sources of sustainable income.
- The aim is to identify the factors affecting sustainable urban income in Fouladshahr municipality.
- Incomes from tolls are the highest level of sustainable incomes.

Extended Abstract

Introduction

In today's world, one of the important and fundamental requirements of urban management and achieving sustainable urban development is integrated urban management and sustainable sources of income, so the present research was conducted with the aim of identifying and ranking the strategies for achieving sustainable urban income in Fouladshahr Municipality

Theoretical Framework

For various reasons, Foulad Shahr Municipality is highly dependent on transitory and unstable incomes such as construction and sales taxes. This dependence on unstable income has caused Fouladshahr municipality to face many problems. The overemphasis of Fouladshahr municipality on the traditional methods of obtaining income has led to the provision of unstable sources of income in this municipality. Now the two main challenges of providing the revenue of Fouladshahr municipality are the unstable and unhealthy system and the failure of the municipality to access the financial and money markets to cover the heavy expenses of the municipality. Therefore, it is necessary to modify this structure. For this reason, nowadays in the field of urban economy, new materials have been taken into consideration, the main purpose of which is to identify the factors affecting the improvement of sustainable urban incomes. Among the different parts of the municipality, the provision of financial and income resources of the municipalities is very important, because on the one hand, the municipalities have a high impact in providing services to the citizens, and on the other hand, the lack of sufficient income causes all urban plans and programs to face problems. Earning money is one of the factors influencing the provision of city services to citizens. If the municipalities do not succeed in obtaining sufficient and stable income, they cannot fulfill their main duties in the city and satisfy the citizens. Of course, it should be noted that earning sustainable income is a matter of special importance for the municipality, an income that, in addition to being reliable and sustainable, should not be a threat to sustainable urban development.

Methodology

In terms of method, the research is mixed, which is a combination of qualitative and quantitative methods. In the first stage, the qualitative method and thematic analysis type using interviews with experts was used, and in the second stage, in order to rank the components identified in the qualitative stage, the quantitative method of SwaraFuzzy method was used. Using the purposeful sampling method, 15 experts in the academic field and specialists in the field of urban management in Fouladshahr were determined. And interviews were conducted openly with experts.

Results & Discussion

¹*Assistant Professor, Department of Management, Faculty of Literature and Humanities, Shahrekord University, Shahrekord, Iran.

Corresponding Author, Email: Farhad.Farhadi90@yahoo.com.

²Associate Professor, Faculty of Management and Accounting, College of Farabi, University of Tehran, Tehran, Iran.

³Tutor, Department of Sciences of Quran and Hadis, Faculty of Theology, Payame Noor University, Tehran, Iran.

The results showed that the components of sustainable urban incomes include 12 general themes of information technology, research, recycling, advertising, legal assets, revenues from tolls, service prices and revenues of municipal for-profit institutions, revenues from municipal funds and properties, government grants and Government organizations, financial relations of the municipality with citizens, investment of the municipality in creating sources of sustainable income. It was determined by using the fuzzy swara technique that the income from the tolls obtained the highest rank. And the research factor got the lowest rank.

Conclusion

The results of this research can help the managers of Fouladshahr municipality to achieve stable income. Municipalities' access to favorable and sustainable sources of income makes the municipality play a more active role in the urban environment and respond appropriately to the needs of citizens and, accordingly, urban development. Earning income from sustainable sources over time strengthens municipalities and makes them more active. And their role in the management of urban affairs becomes more useful and makes them respond appropriately to the needs of citizens in the urban environment.

Keywords

Income, Sustainable Income, Fouladshahr Municipality, Theme Analysis, SwaraFuzzy

Citation:

Farhadi, F., Fathi, M. R., & Rahimi, S. D. (2024). Identification and Ranking of Strategies to Achieve Sustainable Urban Incomes (Case Study: Fouladshahr Municipality). *Journal of Urban Sustainable Development*, 5(15), 41-55.

 DOI: <https://doi.org/10.22034/usd.2024.2010381.1118>

 DOR: <https://dorl.net/dor/20.1001.1.27170128.1403.5.15.3.3>

URL: https://usdjournal.daneshpajoohan.ac.ir/article_713941.html?lang=en

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Daneshpajoohan Pishro Higher Education Institute. This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

شناسایی و رتبه‌بندی راهکارهای دستیابی به درآمدهای پایدار شهری (مورد مطالعه: شهرداری فولادشهر)^۱

فرهاد فرهادی*^۲، محمدرضا فتحی^۳، سید داریوش رحیمی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۰۷ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۷/۰۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۲۹ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۴/۰۱

چکیده: در دنیای امروز از الزامات مهم و اساسی مدیریت شهری و دستیابی به توسعه پایدار شهری، مدیریت یکپارچه شهری و منابع درآمدی پایدار است، بنابراین پژوهش حاضر باهدف شناسایی و رتبه‌بندی راهکارهای دستیابی به درآمدهای پایدار شهری در شهرداری فولادشهر انجام گرفت. تحقیق از نظر روش، ترکیبی که به صورت تلفیقی از روش‌های کیفی و کمی است. در مرحله اول، از روش کیفی و از نوع تحلیل مضمون با استفاده از مصاحبه با خبرگان استفاده شده است و در مرحله دوم به منظور رتبه‌بندی مؤلفه‌های شناسایی شده در مرحله کیفی، روش کمی روش سوارا فازی بکار گرفته شد. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند ۱۵ خبره حوزه دانشگاهی و متخصصان حوزه مدیریت شهری در فولادشهر انتخاب شدند؛ و مصاحبه‌ها به صورت باز با خبرگان انجام شد. نتایج حاصل نشان داد که مؤلفه‌های درآمدهای پایدار شهری شامل ۱۲ مضمون کلی فناوری اطلاعات، پژوهش، بازیافت، تبلیغات، دارایی‌هایی قانونی، درآمدهای ناشی از عوارض، بها خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری، درآمدهای حاصل از وجوه و اموال شهرداری، کمک‌های اعطائی دولت و سازمان‌های دولتی، روابط مالی شهرداری با شهروندان، سرمایه‌گذاری شهرداری در ایجاد منابع درآمد پایدار می‌باشند. با استفاده از تکنیک سوارا فازی مشخص گردید درآمدهای ناشی از عوارض بالاترین رتبه را به دست آورد؛ و عامل پژوهش پایین‌ترین رتبه را به دست آورد.

واژگان کلیدی: درآمد، درآمد پایدار، شهرداری فولادشهر، تحلیل مضمون، سوارا فازی

^۱ این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی با عنوان "شناسایی و رتبه‌بندی راهکارهای دستیابی به درآمدهای پایدار شهری (مورد مطالعه شهرداری فولادشهر)" تحت قرارداد با شهرداری فولادشهر به شماره ۱۴۰۱/۲۲۳۳۷ و تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۰۴ است.

^۲ * استادیار، گروه مدیریت، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهرکرد، شهرکرد، ایران؛

(نویسنده مسئول): Farhad.Farhadi90@yahoo.com

^۳ دانشیار، گروه مدیریت صنعتی و فناوری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشکده‌گان فارابی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

^۴ مربی، گروه علوم قرآن و حدیث، دانشکده الهیات، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۱- مقدمه و بیان مسئله

شهرنشینی یکی از دگرگونی‌های مهم در کنار صنعتی شدن و توسعه اقتصادی است که بر جامعه انسانی و محیط زندگی آن تأثیر عمیقی می‌گذارد. شهرها مراکز فعالیت اقتصادی اجتماعی انسان هستند. با پیشرفت علم و فناوری تحت توسعه تمدن بشری، سبک زندگی و معیشت ساکنان شهرها به‌طور هم‌زمان اصلاح شده است (ژانگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). توسعه پایدار شهری به‌عنوان ترکیبی از دیدگاه‌های زیست‌محیطی، فضایی، اجتماعی و اقتصادی مفهوم‌سازی شد (میرزوف^۲ و همکاران، ۲۰۲۲). از سویی شهرداری‌ها تأثیر عمده‌ای در ارائه خدمات به شهروندان دارند و از طرفی نبود درآمد کافی موجب می‌گردد خدمات ضروری شهر به‌درستی انجام نگیرد همچنین سبب می‌شود طرح‌ها و برنامه‌های شهری نیز با مشکل روبرو گردند (شعوری و نوعهدی، ۱۳۹۷). در رویکرد اقتصاد شهری عواملی چون گسترش دامنه فعالیت‌های شهرداری‌ها و افزایش توقع مردم از مدیران شهری و مشکلات برگرفته از افزایش جمعیت شهری نیاز به افزایش منابع مالی و درآمدی شهرداری‌ها بیشتر شده است (جمراسی و همکاران، ۱۴۰۱)؛ اما نکته حائز اهمیت در بحث درآمد شهرداری پایدار درآمد با حفظ کیفیت خدمات شهری به شهروندان است، چراکه منابع درآمدی شهرداری‌ها به‌طرف مختل قابل وصول است و بسیار متنوع و متغیر است، اما همه این مسیرهای درآمدزایی پایدار نیستند و یا تأثیر مخربی بر کیفیت توسعه شهری دارند (موسوی و همکاران، ۱۴۰۰). دلیل حرکت به سوی منابع درآمدی پایدار این مطلب است که هزینه‌ها در شهر به‌صورت مداوم و پایدار وجود دارد ولی درآمدها ناپایدار می‌باشند، از این جهت اخذ درآمد از منابع پایدار می‌تواند باعث موجب شهرداری و بهبود نقش آن‌ها در مدیریت شهری گردد و موجب شود پاسخ‌گویی مناسبی به نیازهای شهروندان داشته باشند (راغب و شهری، ۱۳۹۹). پس برای پاسخگویی به نیازها و رفع مشکلات شهری ارائه خدمات مختلف در حیطه وظایف شهرداری‌ها است از آنجا که اداره مطلوب شهرها و

ارائه خدمات مناسب و انجام پروژه‌های شهری نیاز به اعتبارات کافی و هزینه می‌باشند، لذا شهرداری‌ها جهت انجام وظایف خود بایستی از امکانات مناسب مالی بخصوص درآمدهای پایدار مناسبی برخوردار بوده تا بتوانند در رفع مشکلات شهری کوشا باشند. شهرداری فولادشهر به دلایل مختلفی وابستگی بالایی به درآمدهای گذرا و ناپایدار مانند عوارض ساخت‌وساز و فروش تراکم شده است. این وابسته بودن به درآمد ناپایدار موجب شده است شهرداری فولادشهر با مشکلات زیادی روبرو شده است. تأکید بیش‌ازحد شهرداری فولادشهر به روش‌های سنتی اخذ درآمد موجب شده تأمین منابع درآمدی ناپایدار در این شهرداری به وجود آید. اکنون دو چالش اصلی تأمین درآمد شهرداری فولادشهر عبارت است از ناپایدار و ناسالم بودن این نظام و عدم توفیق شهرداری در دستیابی به بازارهای مالی و پولی برای تأمین هزینه‌های سنگین شهرداری. از این رو لازم است تا این ساختار اصلاح گردد. به همین دلیل امروزه در حوزه اقتصاد شهری، مطالب جدیدی مورد توجه قرار گرفته شده است که هدف اصلی آن‌ها، شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود درآمدهای پایدار شهری است. در بین قسمت‌های مختلف شهرداری، تأمین منابع مالی و درآمدی شهرداری‌ها اهمیت بالایی دارد، به دلیل اینکه از یک جهت، شهرداری‌ها اثرگذاری بالایی در ارائه خدمات به شهروندان دارند و از سمت دیگر نبود درآمد کافی موجب می‌گردد تمامی طرح‌ها و برنامه‌های شهری با مشکل مواجه می‌گردد بنابراین پژوهش به دنبال شناسایی عوامل مؤثر بر درآمد پایدار شهری در شهرداری فولادشهر است.

۲- پیشینه و مبانی نظری پژوهش

طی دهه‌های اخیر، مفهوم توسعه پایدار به‌عنوان چارچوبی برای تبیین و شناخت روند توسعه اقتصادی، اجتماعی و مدیریت منابع طبیعی در سراسر جهان مطرح شده است (نکوئی و همکاران، ۱۴۰۱). اصطلاح «پایداری» اخیراً به‌عنوان یک علم بین‌رشته‌ای مستقل تعریف شده است این مفهوم پس از بیش از دو دهه تحقیق و سیاست‌گذاری به‌عنوان یک مفهوم نسبی و جهانی بهبود یافته است. ایده پایداری

² Mirzoev

¹ Zhang

تعیین کننده آن انجام دادند عواملی از جمله عوامل سیاسی خصوصاً در سال منتهی به انتخابات موجب افزایش درآمد شهرداری شده است.

بلاس^۵ و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان تأثیرات اتوماسیون وسایل نقلیه در درآمدهای عمومی و عدالت حمل و نقل چالش‌های اقتصادی و مسیرهای سیاست برای بوتنوس آیرس انجام دادند، نتایج نشان داد ماشین‌های خودکار در دهه آینده زیاد خواهند شد و بخش بزرگی از درآمدهای شهرداری از امور مالی مربوط به خودرو است. هزینه پلاک، مالیات سوخت، بلیط پارکینگ و جریمه‌های رانندگی است.

پاپکونوا^۶ و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی باهدف توصیف و مقایسه مکانیسم ایجاد درآمدهای خودگردان محلی در اسلواکی و جمهوری چک انجام دادند. م. اگرچه هر دو کشور بخشی از یک کشور بودند، هر دو مدل دوگانه‌ای از مدیریت دولتی دارند و تحت تمرکززدایی مالی قرار گرفته‌اند. ساختار و منابع درآمدهای خودگردانی محلی متفاوت است. با این حال، یک ویژگی مشترک وابستگی دولت محلی به درآمدهای دولتی است. درآمدهای مالیاتی مهم‌ترین بخش درآمدهای بودجه جاری است. علیرغم عدم تمرکز مالی، درآمدهای بودجه محلی به دولت وابسته است. در جمهوری اسلواکی، مالیات‌های سهم از ایالت ۷۴ درصد از کل درآمدهای مالیاتی شهرداری‌ها و در جمهوری چک، ۸۵ درصد از کل درآمدهای مالیاتی شهرداری‌ها را تشکیل می‌دهد.

جاکوبز^۷ (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان افزایش درآمد دولت محلی: مطالعه موردی شهرداری محلی آمسوبو انجام داد و روش افزایش درآمد شهرداری‌های محلی در کشور آفریقای جنوبی و چالش‌های موجود را بیان نمود. نتایج نشان داد شهرداری‌ها باید مطمئن شوند که کلیه خدمات ارائه شده (نرخ‌ها، تعرفه‌ها و سایر موارد) صحیح و کامل صادر و به موقع

به‌عنوان یک تعادل سازگار و سازگار از ملاحظات اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی به‌عنوان سه اصل پایداری ظاهر شده است (رغب^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). جنبه‌های چندگانه اصطلاح پایداری که عموماً به‌عنوان ترکیبی از محیط فیزیکی و ابعاد اجتماعی-اقتصادی پذیرفته شده است، در سال‌های اخیر به‌طور گسترده‌ای به کار گرفته شده است (علی تودرت^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). توسعه پایدار به‌نوعی تبیین‌کننده ایده محوری توسعه پایدار، یعنی نیازهای نسل حاضر با در نظر گرفتن نیازهای نسل آتی است (تانگوی^۳، ۲۰۱۰).

از عوامل اثرگذار بر ارائه خدمات شهری به شهروندان، کسب درآمد است. در صورتی که شهرداری‌ها موفق به اخذ درآمد کافی و پایدار نگردند، نمی‌توانند وظایف اصلی خود در شهر را ایفا کرده و موجب رضایت شهروندان شوند. البته باید توجه داشت کسب درآمد پایدار مطلبی است که اهمیت ویژه‌ای برای شهرداری دارد، درآمدی که باید علاوه برداشتن قابلیت اتکا و استمرار پذیری، تهدیدی برای توسعه پایدار شهری نیز نباشند (آرام و شهوازی، ۱۴۰۱).

این نوع درآمدها دارای ویژگی‌های زیر می‌باشند.

۱- تداوم پذیری: این نوع درآمدها باید دارای پایداری بوده و دچار نوسانات شدید نگردند.

۲- انعطاف‌پذیری: درآمد باید قابلیت گسترش هم‌زمان با افزایش مخارج را داشته باشد و در صورت افزایش مخارج این نوع درآمد نیز افزایش پیدا نماید.

۳- مطلوب بودن: این نوع درآمد موجب بهبود رویکرد عدالت محوری گردد و به ساختارهای زیست‌محیطی، کالبدی، اجتماعی و اقتصادی صدمه‌ای وارد نکند.

جورج^۴ و همکاران (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان بودجه بیش‌ازحد درآمد شهرداری: تجزیه و تحلیل پویا از عوامل

⁵ Blas

⁶ Papcunová

⁷ Jacobs

¹ Ragheb

² Ali-Toudert

³ Tanguay 2010,

⁴ Jorge

محیط شهری مطلوب، همچنین ارائه سیمای مناسب‌تری از فضاهای شهری را به‌عنوان عوامل درآمد پایدار شناسایی کردند.

خودکامی (۱۳۹۹) به بررسی راهکارهای تأمین درآمد پایدار در شهرداری‌های شهر ایلام پرداخت. جامعه آماری کارشناسان مدیریت شهری می‌باشند که ۵۰ نفر از آنها با استفاده از فرمول کوکران انتخاب و پرسشنامه پژوهش به‌صورت تصادفی طبقه‌ای بین آنها توزیع شد. نتایج حاصل از بررسی‌ها نشان داد که پایدارترین منابع سایر عوارض مالی (به‌جز عوارض ساخت‌وساز)، مالیات انتقالی از دولت به شهرداری، درآمد ناشی از عوارض ساخت‌وساز، مزاد تراکم و تخلفات و جرائم ساختمانی و شهری، خصوصی‌سازی خدمات و زیرساخت‌های شهری هستند. منابع درآمدی کل عوارض مالیات بر املاک و دارایی، سایر عوارض مالی (به‌جز عوارض ساخت‌وساز)، خصوصی‌سازی خدمات و زیرساخت‌های شهری و استفاده از کمک‌های بلاعوض دولت در شهر ایلام قابلیت اجرایی بیشتری نسبت به مالیات انتقالی از دولت به شهرداری، دریافت بهای خدمات ارائه‌شده به شهروندان و گردشگران و درآمد ناشی از عوارض ساخت‌وساز، مزاد تراکم و تخلفات و جرائم ساختمانی و شهری و تأمین و راه‌اندازی صندوق‌های سرمایه‌گذاری دارند.

سهرابی و صفری (۱۳۹۸) پژوهشی باهدف شناسایی و رتبه‌بندی مهم‌ترین روش‌های تأمین درآمدی پایدار شهرداری با استفاده از فنون تصمیم‌گیری چندمعیاره در شهرداری همدان انجام دادند. جامعه آماری تحقیق، تعداد ۲۵ نفر از مدیران و خبرنگاران شهرداری همدان را شامل شد؛ با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از تکنیک تاپسیس فازی، عوارض بر ساختمان‌ها و اراضی با وزن ۰/۹۰۵ در اولویت نخست، عوارض بر پروانه‌های کسب و فروش با وزن ۰/۶۷۳ در اولویت دوم و اعانات و دارایی‌هایی که به‌موجب قانون به شهرداری تعلق می‌گیرند، با وزن ۰/۵۷۲ در اولویت سوم قرار گرفته است.

بازپرداخت شده‌اند تا بتوانند موجبات اجرای مناسب و کارآمد را فراهم آورند.

آرام و شهوازی (۱۴۰۱) پژوهشی باهدف تحلیلی بر ارائه راهکارها و سیاست‌های تأمین منابع درآمد پایدار در کلانشهر تهران انجام دادند. پس از بررسی ادبیات نظری و مصاحبه‌های اکتشافی ۱۱ مؤلفه اصلی شاخص‌های تأمین مالی پایدار شناسایی شد تا به تحقیق نشان داد پایدارترین فاکتوری که شناسایی گردید شامل دریافت سهم مناسبی از مالیات‌های دولت است.

عباسی و همکاران (۱۴۰۱) به دنبال شناخت مؤلفه‌های مؤثر بر اخذ درآمد پایدار در شهرداری اراک بودند و بیان داشتند که عوامل عوارض آلودگی محیط‌زیست، عوارض بر ارتباطات و حمل‌ونقل، کمک‌های مالی دولت، عوارض عمومی، افزایش نرخ عوارض بر ارزش زمین و روابط مالی شهرداری و شهروندان از مؤلفه‌های درآمد پایدار می‌باشند.

جمراسی و همکاران (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان بررسی تأمین درآمد پایدار شهرداری‌ها برای مدیریت شهری انجام دادند؛ و نشان دادند عوارض کسب‌شده از صدور پروانه‌های ساختمانی، عوارض بر ارتباطات و حمل‌ونقل: شامل عوارض بر شماره‌گذاری وسایل نقلیه و عوارض صدور پروانه تاکسیرانی، عوارض بلیط مسافرت و باربری و عوارض بر معاملات وسایل نقلیه از عوامل درآمد پایدار می‌باشند.

موسوی و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی باهدف تحلیل منابع تأمین درآمد پایدار در راستای توسعه شهری انجام دادند نتایج نشان داد که بیشترین میانگین متعلق به درآمد حاصل از توسعه و عمران شهری و کمترین میانگین نیز به مؤلفه درآمدهای حاصل از دریافت بهای خدمات ارائه‌شده به شهروندان تعلق دارد.

فیضی توتکله و همکاران (۱۴۰۰) عواملی از قبیل ارتقای سطح کالبدی و فیزیکی شهرها، طراحی فضاهای گذران اوقات فراغت مردم، ایجاد و حفظ و نگهداری معابر و راه‌ها، ایمنی عمومی، جمع‌آوری و دفع مناسب فاضلاب‌ها، تأمین و توزیع آب آشامیدنی سالم، جمع‌آوری زباله و ایجاد

در شهر فولادشهر انجام شده است جهت سنجش روایی مصاحبه‌ها از دو روش استفاده گردید ابتدا در حین مصاحبه و بعد از مصاحبه از خود خبرگان خواسته شد که بر صحت برداشت از گفته‌های خود، صحه بگذارند و همچنین مصاحبه‌ها و عوامل توسط همکاران بررسی و بازبینی شد جهت سنجش پایایی در بخش کیفی نیز از روش درصد توافق بین کدگذاران استفاده گردید که رقم توافقی برابر ۸۳ درصد به دست آمد و مورد تأیید قرار گرفت.

در بخش کمی به منظور رتبه‌بندی مؤلفه‌ها از روش سوارا فازی استفاده شد. در این روش عوامل بر اساس ارزش رتبه‌بندی می‌گردند. این تکنیک به بهترین عامل رتبه ۱ داده و به کم‌اهمیت‌ترین عامل شناسایی شده رتبه آخر تعلق می‌گیرد. در انتها عوامل بر پایه مقادیر متوسط اهمیت نسبی رتبه‌بندی می‌گردند. الگوریتم تکنیک سوارا فازی همانند روش سوارا است منتها در محیط فازی مورداستفاده می‌شود. همان‌طور که قبلاً بیان شد هدف روش سوارا محاسبه وزن عوامل است بنابراین از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است بنابراین با پیاده‌سازی این روش در محیط فازی، ابهامات موجود در کلام پاسخ‌دهندگان حذف می‌شود و نتایج دقیق‌تر خواهند شد (ماوی^۲ و همکاران، ۲۰۱۷).

۴- بحث و یافته‌های پژوهش

به‌منظور شناسایی عوامل درآمد پایدار در شهرداری فولادشهر از روش تحلیل مضمون استفاده گردید در این روش با ۱۵ نفر از خبرگان حوزه مدیریت شهری در شهرداری فولادشهر مصاحبه‌های باز و تخصصی توسط محققین انجام گرفت؛ و این مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری انجام شدند. در این قسمت به بیان اطلاعات جمعیت شناختی افراد مصاحبه شده، پرداخته شده است. اطلاعات مربوط به مصاحبه‌شوندگان به تفکیک سطح تحصیلات، سابقه فعالیت در (جدول شماره ۱) ارائه شده است.

مرادی (۱۳۹۶) به بررسی راهکارهای تأمین منابع مالی پایدار در شهرداری‌های کوچک پرداخت. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل مسئولین شهرداری سه قلعه، شواری شهر و جمعی از خبرگان شهر که بر وظایف شهرداری اشراف کامل دارند، بود. در این پژوهش، برای نظرخواهی از خبرگان از روش تمام‌شماری استفاده شد و نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان داد منابع مالی کنونی پایدار و ناپایدار شهرداری سه قلعه وضعیت مناسبی نداشت. وضعیت منابع ایجاد درآمدی پایدار در شهرداری سه قلعه مساعد بود ولی این نتایج از لحاظ آماری معنی‌دار نشد.

۳- روش تحقیق

هدف پژوهش شناسایی و رتبه‌بندی راهکارهای دستیابی به درآمدهای پایدار شهری در شهرداری فولادشهر بود. تحقیق از نظر روش، تلفیقی از روش‌های کیفی و کمی است. در مرحله اول، از روش کیفی و از نوع تحلیل مضمون استفاده شده است. در این تکنیک ابتدا مصاحبه‌هایی با خبرگان انجام گرفت سپس مصاحبه‌ها بررسی شده و کدها شناسایی گردید و در مرحله بعد این کدها ترکیب گردیده و مفاهیم شکل گرفتند؛ و در مرحله دوم روش سوارا فازی بکار گرفته شد. امتیاز ویژه روش سوارا توانایی برآورد نظر متخصصان در مورد نسبت اهمیت معیارها در تعیین وزن آن‌ها عنصر اصلی این روش است (کرزولین^۱ و همکاران، ۲۰۱۰). چندین عامل مانند اطلاعات غیرقابل تصور، اطلاعات ناقص، اطلاعات غیرقابل دستیابی و جهل جزئی باعث عدم دقت در تصمیم‌گیری می‌شوند. از آنجایی که روش‌های معمولی MADM به‌طور نامحسوس می‌توانند با چنین اطلاعات نادرست مشکلات را برطرف کنند، بنابراین، روش‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه فازی برای مقابله با عدم دقت در ارزیابی اهمیت نسبی شاخص‌ها و رتبه‌بندی عملکرد گزینه‌های جایگزین با توجه به شاخص‌ها ایجاد شده‌اند.

با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند ۱۵ خبره حوزه دانشگاهی و متخصصان مدیریت شهری در فولادشهر پژوهش تعیین گردید. در این پژوهش که به‌صورت میدانی

جدول ۱. اطلاعات جمعیت شناختی افراد مصاحبه شده

خبره	سابقه	تحصیلات	رشته تحصیلی
M1	۱۳	کارشناسی ارشد	مدیریت شهری
M2	۱۳	کارشناسی ارشد	علوم سیاسی
M3	۱۲	دکترا	مدیریت دولتی
M4	۱۲	کارشناسی ارشد	برنامه‌ریزی شهری اقتصاد
M5	۱۵	کارشناسی	اقتصاد
M6	۹	کارشناسی ارشد	مدیریت دولتی
M7	۱۲	کارشناسی ارشد	جغرافیا
M8	۱۳	کارشناسی ارشد	جغرافیا
M9	۱۲	دانشجو دکترا	مدیریت فرهنگی
M10	۱۲	کارشناسی ارشد	مدیریت دولتی
M11	۶	دانشجو دکترا	مدیریت صنعتی
M12	۱۳	کارشناسی ارشد	علوم اجتماعی
M13	۱۲	دکترا	علوم سیاسی
M14	۱۲	کارشناسی ارشد	مدیریت دولتی
M15	۱۵	کارشناسی ارشد	برنامه‌ریزی شهری اقتصاد

در پایان کدهای به‌دست‌آمده توسط محققان بررسی شد ۶۸ مضمون فرعی در ۱۱ مضمون اصلی دسته‌بندی شدند. در (جدول شماره ۱) این دسته‌بندی تم‌های اصلی و فرعی بیان شده است.

جدول شماره ۲: شناسایی عوامل درآمد پایدار

مضمون‌های اصلی	مضمون‌های فرعی
فناوری اطلاعات	صدور کارت الکترونیکی شهروندی
	اشتراک‌گذاری داده‌های الکترونیکی با سایر سازمان‌ها
	حرکت به سمت شهر هوشمند
پژوهش	ارتباط با دانشگاه‌ها برای کارآفرینی
	جلب مشارکت نخبگان جهت انجام پروژه‌های تحقیقاتی
	استفاده از ظرفیت‌های دفتر راهبردی به‌منظور انجام پژوهش در سایر ادارات
	کشت گیاهان دارویی و درختان مثمر در پارک‌ها و فضاهای سبز
بازیافت	جذب نیروی پژوهشی در دفتر مطالعات راهبردی به‌منظور انجام پژوهش در سایر ادارات شهرستان و استان درآمد حاصل از فروش و جمع‌آوری زباله - .

مضمون‌های اصلی	مضمون‌های فرعی
	احداث کارخانه‌های بازیافت در اطراف شهر
	عارض آلودگی محیط‌زیست از کارخانه‌ها خصوصاً ذوب‌آهن
	عارض از ایجاد پسماند در ساختمان‌های تجاری، رستوران‌ها، بازارهای میوه و بیمارستان‌ها دریافت شود
تبلیغات	انعقاد قرارداد با شرکت‌های جمع‌آوری زباله
	درآمد حاصل از تبلیغات بیلبوردهای درون‌شهری
	عارض بر تبلیغات بر وسایل نقلیه عمومی شهر و ایستگاه‌ها اتوبوس
	عارض بر تبلیغات دور زمین ورزشگاه فولادشهر
دارایی‌هایی که لحاظ قانونی به شهرداری تعلق می‌گیرد	انجام تبلیغات در کنار غرفه‌ها و نمایشگاه‌ها
	دریافت عوارض محلی
	اخذ تعرفه صدور و تمدید گذرنامه و گواهینامه رانندگی
	حق قانونی استفاده صحیح از عرض معابر شهری
	حق امتیاز تاکسی
درآمدهای ناشی از عوارض	درآمد حاصل از تغییر کاربری‌ها
	عارض بر ساختمان‌ها و اراضی
	عارض بر اراضی و املاک بلااستفاده شهری
	درآمد حاصل از عوارض نوسازی
	عارض بر نقل و انتقالات زمین
	عارض بر حق مرغوبیت هنگام احداث پارک
	عارض بر معاملات بنگاه‌های اقتصادی
	عارض بر پروانه‌های کسب و فروش
	عارض شماره‌گذاری خودروهای سواری
	عارض سالیانه خودروهای سواری
	سهم شهرداری‌ها از عوارض وصولی متمرکز
	عارض بر سینما، تئاتر و...
	عارض بر برپایی غرفه‌ها و نمایشگاه‌ها
	درآمد حاصل از نقل و انتقال تاکسی
	بها خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری
درآمد ناشی از ارائه خدمات مینی‌بوس‌رانی و تاکسیرانی	
درآمد هتل، مهمانسراها، پلاژ و سایر مراکز رفاهی شهرداری	
درآمد کشتارگاه	
درآمد غسلخانه و گورستان	
درآمد پارک‌ها	
درآمد حاصل از فروش گل و گیاه و سایر محصولات	
درآمدهای حاصل از وجوه و اموال شهرداری	درآمد حاصل از سایر تأسیسات شهرداری
	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری در بخش عمومی
	درآمد حاصل از وجوه سپرده‌های شهرداری

مضمون‌های اصلی	مضمون‌های فرعی
	اجاره ساختمان‌ها و تأسیسات
	درآمد حاصل از کرایه ماشین‌آلات وسایل نقلیه
	درآمد حاصل از پارکینگ و پارکومترها
	حق ورودی تأسیسات شهرداری
	درآمد حاصل از بازارهای روز و هفتگی
کمک‌های اعطائی دولت و سازمان‌های دولتی	کمک بلاعوض جاری دولت
	کمک بلاعوض عمرانی دولت
	اعتبار خرید اتوبوس و لوازم‌یدکی از بودجه کل کشور
	کمک از محل دوازده در هزار ارزش گمرکی
	اعتبارات عمرانی از محل دوازده در هزار گمرکی
	دریافت سهم مناسبی از مالیات‌های دولت
	دریافت سهم مسئولیت اجتماعی از شرکت ذوب‌آهن اصفهان
روابط مالی شهرداری با شهروندان	ارائه زمین به بخش خصوصی در کنار پارک‌ها، فضای بازی برای کودکان و دکه‌های فروش مواد غذایی، مطبوعاتی و... به منظور سرمایه‌گذاری مشترک با شهرداری - -
	عوارض بر پارکینگ‌های خصوصی
	شفاف‌سازی مبنای محاسبات عوارضات قانونی و وصول عوارضی و وصول درآمدها و هزینه‌های شهرداری
	مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های شهرداری
	ایجاد زمینه مناسب در پرداخت عوارض اتخاذ روش‌های تشویقی در وصول عوارض و شفاف‌سازی پرداخت‌ها برای جلب اعتماد شهروندان
سرمایه‌گذاری شهرداری در ایجاد منابع درآمد پایدار	راه‌اندازی کارگاه تولید سنگفرش، بلوک سیمانی، قطعات بتنی درجا و موزاییک
	احداث و یا گسترش پروژه‌های تجاری و تفریحی با نگاه محله محور
	ساماندهی، یکپارچه‌سازی، بازیابی و بهره‌وری دوچندان از ظرفیت‌های گردشگری داخل شهری
	طراحی فضاهای فرهنگی و نمایشگاهی جدید و گسترش آن به صورت منطقه محور و
	برگزاری نمایشگاه‌های فصلی و دائمی - توسعه برندینگ شهری و برنامه‌ریزی جهت گردشگری شهری

مرحله دوم: تعیین اولویت معیارهای دستیابی به

درآمدهای پایدار شهری

در این بخش ابتدا بر اساس مرور ادبیات و پیشینه پژوهش ۱۱ شاخص مؤثر بر درآمد پایدار شناسایی و استخراج شد که جهت بومی‌سازی این عوامل طی پرسشنامه‌ای از ۱۲ نفر از خبرگان خواسته شد که بر اساس طیف ۱ تا ۵ لیکرت (۱=اهمیت خیلی کم، ۲=اهمیت کم، ۳=اهمیت متوسط، ۴=

اهمیت زیاد، ۵=اهمیت خیلی زیاد) به هر شاخص امتیاز دهند. سپس میانگین امتیازات هر شاخص محاسبه شد نتایج در (جدول شماره ۲) آورده شده است.

نتایج روش SWARA فازی

در این بخش با استفاده از روش سوارا به تعیین وزن و اهمیت شاخص‌های اصلی پرداخته می‌شود. در (جدول شماره ۲) مضمون‌های فرعی بیان شد سپس مضمون‌های فرعی که

جدول ۴: ترتیب نزولی معیارها

ردیف	شاخص	میانگین نظرات
۱	درآمدهای ناشی از عوارض	۴/۵۸۳
۲	دارایی‌هایی که لحاظ قانونی به شهرداری تعلق می‌گیرد	۴/۴۱۷
۳	بها خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری	۴/۳۳۳
۴	درآمدهای حاصل از وجوه و اموال شهرداری	۴/۱۶۷
۵	کمک‌های اعطائی دولت و سازمان‌های دولتی	۴/۰۰۰
۶	سرمایه‌گذاری شهرداری در ایجاد منابع درآمد پایدار	۳/۹۱۷
۷	روابط مالی شهرداری با شهروندان	۳/۵۸۳
۸	تبلیغات	۳/۳۳۳
۹	بازیافت	۳/۱۶۷
۱۰	فناوری اطلاعات	۳/۰۸۳
۱۱	پژوهش	۳/۰۰۰

گام دوم: مقایسه معیارها

در این بخش باید اهمیت نسبی هر معیار را با معیار 1-زبر اساس طیف ۱ تا ۵، (جدول شماره ۱) (طیف سوارا فازی) بیان کرد که این گام همان محاسبه Z_j است نتایج (جدول شماره ۴) آورده شده است.

گام سوم: محاسبه وزن معیارها

در گام بعد با استفاده از روابط ۱، ۲ و ۳ به محاسبه وزن معیارها بر اساس نظرات هر خبره پرداخته می‌شود نتایج در (جدول شماره ۴) آورده شده است. ستون W_j وزن معیارها است.

$$K_2 = (1,1,1) + S_2 = (22/1,25/1,286/1)$$

$$q = \frac{q_{j-1}}{K_j} = \frac{q_1}{K_1} = \frac{(1,1,1)}{(22/1,25/1,286/1)} = (778/0,8/0,2/0)$$

$$W = \frac{q_j}{\sum q_j} = \frac{q_2}{\sum q_j} = \frac{(778/0,8/0,2/0)}{(427/3,882/3,288/4)} = (181/0,206/0,239/0)$$

مشابه هم بودند در یک طبقه قرار گرفته و مضمون‌های اصلی شکل گرفت در (جدول شماره ۳) وزن و اهمیت مضمون‌های اصلی بیان شده است. روش سوارا فازی به صورت مجزا بر روی ریز هر معیار اصلی پیاده‌سازی می‌شود که در ادامه آورده شده است.

جدول ۳: شاخص‌های مؤثر بر درآمد پایدار

معیار	میانگین امتیازات
فناوری اطلاعات	۳/۰۸۳
پژوهش	۳/۰۰۰
بازیافت	۳/۱۶۷
تبلیغات	۳/۳۳۳
دارایی‌هایی که لحاظ قانونی به شهرداری تعلق می‌گیرد	۴/۴۱۷
درآمدهای ناشی از عوارض	۴/۵۸۳
بها خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری	۴/۳۳۳
درآمدهای حاصل از وجوه و اموال شهرداری	۴/۱۶۷
کمک‌های اعطائی دولت و سازمان‌های دولتی	۴/۰۰۰
روابط مالی شهرداری با شهروندان	۳/۵۸۳
سرمایه‌گذاری شهرداری در ایجاد منابع درآمد پایدار	۳/۹۱۷

گام اول: مرتب کردن شاخص‌ها بر اساس اهمیت

اولین گام در این روش این است که شاخص‌ها را بر اساس درجه اهمیتشان بر اساس نزولی مرتب کنیم (از زیاد به کم)؛ که با استفاده از میانگین امتیازات داده شده در (جدول شماره ۳) این فرایند صورت گیرد که در (جدول شماره ۴) آورده شده است.

همچنین برای محاسبه W غیرفازی بر اساس رابطه ۴ داریم

$$W_{\text{غیرفازی}} = \frac{(w_j^m - w_j^l) + (w_j^u - w_j^l)}{3} + w_j^l$$

$$= \frac{(206/0 - 181/0) + (239/0 - 206/0)}{3} + 181/0 = 261/0$$

جدول ۵: وزن معیارها

وزن غیرفازی	وزن فازی	Qj (وزن خام)	Kj (میزان اهمیت هر معیار نسبت به معیار قبل +1)	Sj (میزان اهمیت هر معیار نسبت به معیار قبل)	معیار
۰/۲۶۱	(۰/۲۳۳, ۰/۲۵۸, ۰/۲۹۲)	(۱, ۱, ۱)	(۱, ۱, ۱)	-	درآمدهای ناشی از عوارض
۰/۲۰۹	(۰/۱۸۱, ۰/۲۰۶, ۰/۲۳۹)	(۰/۷۷۸, ۰/۸, ۰/۸۲)	(۱/۲۲, ۱/۲۵, ۱/۲۸۶)	(۰/۲۲, ۰/۲۵, ۰/۲۸۶)	دارایی‌هایی که لحاظ قانونی به شهرداری تعلق می‌گیرد
۰/۱۳۹	(۰/۱۰۹, ۰/۱۳۷, ۰/۱۷۱)	(۰/۴۶۶, ۰/۵۳۳, ۰/۵۸۵)	(۱/۴, ۱/۵, ۱/۶۷)	(۰/۴, ۰/۵, ۰/۶۷)	بها خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری
۰/۱۱۱	(۰/۰۸۴, ۰/۱۱, ۰/۱۴)	(۰/۳۶۲, ۰/۴۲۷, ۰/۴۸)	(۱/۲۲, ۱/۲۵, ۱/۲۸۶)	(۰/۲۲, ۰/۲۵, ۰/۲۸۶)	درآمدهای حاصل از وجوه و اموال شهرداری
۰/۰۸۴	(۰/۰۰۶, ۰/۰۸۳, ۰/۱۰۹)	(۰/۲۵۹, ۰/۳۲۱, ۰/۳۷۳)	(۱/۲۸۶, ۱/۳۳, ۱/۴)	(۰/۲۸۶, ۰/۳۳, ۰/۴)	کمک‌های اعطائی دولت و سازمان‌های دولتی
۰/۰۶۳	(۰/۰۴۳, ۰/۰۶۲, ۰/۰۸۵)	(۰/۱۸۵, ۰/۲۴۱, ۰/۲۹)	(۱/۲۸۶, ۱/۳۳, ۱/۴)	(۰/۲۸۶, ۰/۳۳, ۰/۴)	سرمایه‌گذاری شهرداری در ایجاد منابع درآمد پایدار
۰/۰۵۱	(۰/۰۳۴, ۰/۰۵, ۰/۰۶۹)	(۰/۱۴۴, ۰/۱۹۳, ۰/۲۳۸)	(۱/۲۲, ۱/۲۵, ۱/۲۸۶)	(۰/۲۲, ۰/۲۵, ۰/۲۸۶)	روابط مالی شهرداری با شهروندان
۰/۰۳۴	(۰/۰۰۲, ۰/۰۳۳, ۰/۰۵)	(۰/۰۸۶, ۰/۱۲۹, ۰/۱۷)	(۱/۴, ۱/۵, ۱/۶۷)	(۰/۴, ۰/۵, ۰/۶۷)	تبلیغات
۰/۰۲۸	(۰/۰۱۶, ۰/۰۲۷, ۰/۰۴۱)	(۰/۰۶۷, ۰/۱۰۳, ۰/۱۳۹)	(۱/۲۲, ۱/۲۵, ۱/۲۸۶)	(۰/۲۲, ۰/۲۵, ۰/۲۸۶)	بازیافت
۰/۰۲۱	(۰/۰۱۱, ۰/۰۲, ۰/۰۳۲)	(۰/۰۴۸, ۰/۰۷۷, ۰/۱۰۸)	(۱/۲۸۶, ۱/۳۳, ۱/۴)	(۰/۲۸۶, ۰/۳۳, ۰/۴)	فناوری اطلاعات
۰/۰۱۶	(۰/۰۰۸, ۰/۰۱۵, ۰/۰۲۵)	(۰/۰۳۴, ۰/۰۵۸, ۰/۰۸۴)	(۱/۲۸۶, ۱/۳۳, ۱/۴)	(۰/۲۸۶, ۰/۳۳, ۰/۴)	پژوهش

با توجه به (جدول شماره ۴)، درآمدهای ناشی از عوارض با وزن ۰/۲۶۱ رتبه اول را کسب کرده است. دارایی‌هایی که لحاظ قانونی به شهرداری تعلق می‌گیرد با وزن ۰/۲۰۹ و بها خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری با وزن ۰/۱۳۹ به ترتیب رتبه‌های دوم و سوم را کسب کرده‌اند.

کمک‌های اعطائی دولت و سازمان‌های دولتی، روابط مالی شهرداری با شهروندان، سرمایه‌گذاری شهرداری در ایجاد منابع درآمد پایدار می‌باشند. با استفاده از تکنیک سوارا فازی مشخص گردید درآمدهای ناشی از عوارض بالاترین رتبه را به دست آورد؛ و عامل پژوهش پایین‌ترین رتبه را به دست آورد. نتایج این پژوهش با تحقیقات آرام و شهوازی (۱۴۰۱)، عباسی و همکاران (۱۴۰۱)، جمراسی و همکاران (۱۴۰۱) و موسوی و همکاران (۱۴۰۰) همخوانی دارد.

سهرابی و صفری (۱۳۹۸) نشان دادند عوارض بر ساختمان‌ها و اراضی در اولویت نخست، عوارض بر پروانه‌های کسب و فروش در اولویت دوم قرار دارد و با نتایج این پژوهش در خصوص درآمدهای ناشی از عوارض همسو است.

بیات و همکاران (۱۳۹۸) نشان دادند یکی از راه‌های درآمد شهرداری، ایجاد درآمد پایدار از طریق افزایش مشارکت‌های مردمی است و شهرداری‌ها باید تا جایی که می‌تواند اتکای خود را به درآمدهای ناپایدار کمتر کند. همچنین قدیمی بودن قوانین شهرداری، نبود هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی با شهرداری، عدم ضمانت اجرایی جهت اجرای کامل قوانین، نداشتن جایگاه و منزلت عمومی شهرداری و شهرداران برخلاف کشورهای پیشرفته از مهم‌ترین تنگناها شهرداری‌ها است.

از آنجایی که در شهر فولادشهر درآمدهای ناشی از عوارض بالاترین رتبه را در بین شاخص‌ها به دست آورد بنابراین به مدیران شهرداری فولادشهر پیشنهاد می‌شود قوانین و آیین‌نامه‌هایی به‌منظور تقسیم این عوارض تدوین شود همچنین اتخاذ روش‌های تشویقی و ایجاد زمینه مناسب در پرداخت عوارض از سوی شهروندان توصیه می‌گردد. تغییر و نگرش جدید در ساختار و وصول درآمدهای پایدار شهرداری: به‌عنوان نمونه در حال حاضر شهرداری برای دیرکرد عوارض همانند عوارض سالیانه خودرو طرح‌های جریمه اجرا می‌کند؛ اما می‌توان طرح‌های تشویقی شهروندان خوش‌حساب را جایگزین طرح‌های جریمه‌ای نمود. طرح‌های تشویقی همانند: تخفیف در عوارض ارائه خدمات شهری، اولویت استفاده از ساختارهای خدماتی، تفریحی و تفرجی شهرداری، اولویت و تخفیف استفاده از طرح

شکل ۱: وزن و رتبه نهایی معیارها

۵- نتیجه‌گیری و پیشنهادها

یکی از مسائل مهم شهرداری‌ها در سراسر جهان ایجاد منابع کافی درآمد و تأمین هزینه از منابع پایدار است. دسترسی شهرداری‌ها به منابع درآمدی مطلوب و پایدار باعث می‌شود که شهرداری، نقش فعال‌تری در محیط شهری ایفا کرده و پاسخگویی مناسبی به نیازهای شهروندان و به تبع آن توسعه شهری داشته باشد. کسب درآمد از منابع پایدار در طول زمان موجب تقویت شهرداری‌ها و فعال‌تر و مفیدتر شدن نقش آن‌ها در مدیریت امور شهری می‌شود و سبب می‌گردد پاسخ‌گویی مناسبی به نیازهای شهروندان در محیط شهری داشته باشند؛ بنابراین دست‌یابی به روش‌های جدید تأمین منابع درآمدی پایدار و مطمئن و بدون پیامدهای ناگوار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نقش بسیار مؤثری در رضایت‌مندی شهروندان، سرعت بخشیدن به توسعه و عمران محدوده‌های شهری و در نهایت مدیریت مطلوب شهرها خواهد داشت؛ بنابراین هدف این پژوهش شناسایی و رتبه‌بندی راهکارهای دستیابی به درآمدهای پایدار شهری در شهرداری فولادشهر بود، نتایج حاصل نشان داد که مؤلفه‌های درآمدهای پایدار شهری شامل ۱۲ مضمون کلی می‌باشند. فناوری اطلاعات، پژوهش، بازیافت، تبلیغات، دارایی‌هایی قانونی، درآمدهای ناشی از عوارض، بها خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری، درآمدهای حاصل از وجوه و اموال شهرداری،

طریق برداشت و فروش این نوع گیاهان به درآمدزایی پایدار دست پیدا کند.

از آنجایی که درآمدهای حاصل از وجوه و اموال شهرداری از شاخصه‌های درآمدهای پایدار در شهرداری فولادشهر است. استفاده مناسب و صحیح از املاک و مستغلات شهرداری از طریق ساماندهی بازارهای هفتگی و راه‌اندازی یک نمایشگاه دائمی و جشنواره‌های محصولات کشاورزی و صنایع دستی نیز یکی از راه‌کارهای ممکن است. شهرداری می‌تواند از طریق نمایشگاه‌های هفتگی، ماهانه، فصلی و مناسبتی و... را برگزار کند و با فراخوان از کشاورزان و صنعت‌گران عرصه فرهنگی و هنری اقدام به برپایی نمایشگاه‌های دائمی و موقت و همچنین جشنواره‌های فصلی نماید. با انجام این طرح از طرفی به ارتقاء سطح فرهنگ شهر کمک کرده و از طرفی درآمدهای پایدار برای شهرداری ایجاد کرده‌اند.

از آنجایی که سرمایه‌گذاری شهرداری در ایجاد منابع درآمد پایدار از شاخص‌های درآمد پایدار است راه‌اندازی کارگاه تولید سنگفرش، بلوک سیمانی، قطعات بتنی درجا و موزاییک و... مزایایی که این طرح برای شهرداری‌ها به ارمغان می‌آورند عبارت‌اند از: فروش مازاد تولید به مصرف‌کنندگان در سطح شهر بدون کرایه حمل؛ فروش محصولات به شهرداری‌های اطراف؛ استفاده محصولات تولیدی در مصارف داخلی شهر و اشتغال‌زایی.

طراحی فضاهای فرهنگی و نمایشگاهی جدید و گسترش آن به صورت منطقه محور و برگزاری نمایشگاه‌های فصلی و دائمی. همچنین مشارکت شهرداری در برآوردن نیازهای شهروندان به عنوان نمونه در مسائل تولیدی، کشاورزی و دام‌پروری می‌تواند علاوه بر ایجاد اشتغال و کارآفرینی، سبب کسب درآمد پایدار نیز گردد.

از آنجایی که روابط مالی با شهروندان از مؤلفه‌های درآمد پایدار است پیشنهاد می‌شود برای رفع مشکل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی اقداماتی مانند برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی انجام گیرد.

ترافیک و کاهش آلودگی هوا و... باعث ترغیب مردم به پرداخت به هنگام عوارض خواهند شد در نتیجه شهرداری می‌تواند اکتساب سریع‌تری نسبت به این بخش از درآمدها داشته باشد. توصیه می‌شود عوارض از بلیط‌های تئاتر، سینما و همچنین عوارض از بلیط‌های ورزشگاه فولادشهر اخذ گردد.

از آنجایی که دارایی‌هایی که لحاظ قانونی به شهرداری تعلق می‌گیرد در رتبه دوم درآمدهای پایدار شهری در شهرداری فولادشهر به دست آمد پیشنهاد می‌شود شهرداری فولادشهر به منظور استفاده صحیح از عرض معابر شهری با تعیین محله‌ای توقف حاشیه‌ای خودرو با هماهنگی پلیس راهور، از ابزارهای لازم از قبیل پارکومتر یا کارت توقف (کارت پارک) استفاده نموده و مبلغ مناسبی که شاخص‌های آن را شورای هماهنگی ترافیک استان اصفهان بر اساس مدت‌زمان توقف و میزان شدت آمد (ترافیک) معابر تعیین می‌کند، پس از طی مراحل قانونی، از شهروندان اخذ و صرف توسعه حمل‌ونقل عمومی نماید. همچنین از لحاظ قانونی شرکت‌های تولیدی در صورتی که برای محیط‌زیست مضر باشند ملزم به پرداخت مالیات می‌باشند بنابراین پیشنهاد می‌شود اخذ عوارض آلودگی محیط‌زیست از کارخانه‌ها خصوصاً شرکت ذوب‌آهن اصفهان در دستور کار مدیران شهرداری قرار گیرد.

از آنجایی که بها خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری در رتبه سوم درآمدهای پایدار شهری در شهرداری فولادشهر به دست آمد پیشنهاد می‌شود سرمایه‌گذاری در ایجاد تأسیسات تفریحی و مسکونی و گردشگری، تبدیل زمین‌های وقف به زمین‌های قابل کاربرد و استفاده بهینه از اراضی و فضاهای شهری که در اختیار شهرداری فولادشهر قرار دارد و سبب ایجاد درآمد پایدار شهری می‌شود.

کشت گیاهان دارویی و درختان ثمر در پارک‌ها و فضاهای سبز: کشت گیاهان دارویی مثل اسطوخودوس، رزماری، افسنتین که ارزش تجاری بالایی دارد باعث صرفه‌جویی‌های عمده در هزینه‌های نگهداری، آبیاری، کود و سم در میدان‌ها و پارک‌ها و از طرفی شهرداری می‌تواند از

نیازهای زیرساختی خود شهرداری‌ها تأمین می‌شود هم می‌توانند به بخش خصوصی شن و ماسه و سنگ بفروشند

احداث و یا گسترش پروژه‌های تجاری و تفریحی با نگاه محله محور: کسب اجاره‌بها از این پروژه‌ها درآمد مناسبی را برای شهرداری فولادشهر ایجاد می‌کند. همچنین با توجه به اینکه نیازها به صورت محله محور برای مردم برطرف شده علاوه بر کاهش هزینه شهروندان، سبب کاهش آلودگی هوا و اثرات زیست‌محیطی، کاهش ترافیک و اتلاف انرژی خواهند شد و در کنار آن افزایش رضایت شهروندی را در پی خواهند داشت.

۵-منابع

- آرام، علی، شهوازی، عبدالرضا. (۱۴۰۱). تحلیلی بر ارائه راهکارها و سیاست‌های تأمین منابع درآمد پایدار در کلان‌شهر تهران. *برنامه‌ریزی و توسعه محیط شهری*، ۲(۵)، ۱۱۴-۱۰۳.

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.27833496.1401.2.5.7.0>

- بیات، غلامرضا، نظامتی نمین، فردین، ادیبی سعدی نژاد، فاطمه، و شاهرودی، مجید. (۱۳۹۸). افزایش تأمین درآمد پایدار راهبرد مدیریت شهری در رسیدن به بهبود و ارتقاء بهره‌وری سازمانی، *معماری شناسی*، ۲(۱۳)، ۱-۱۰.

<https://ensani.ir/fa/article/419475>

- جمراسی، داوود، قربانپور، حمیدرضا، و صلواتچی، محبوبه. (۱۴۰۱). بررسی تأمین درآمد پایدار شهرداری‌ها برای مدیریت شهری. *جغرافیا و روابط انسانی* ۴(۴)، ۲۴۱-۲۲۳.

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.26453851>

- شعوری، محمد، و نوعهدی، رضا. (۱۳۹۷). راه‌های تأمین درآمد پایدار برای شهرداری‌ها در ایران، *جغرافیا و روابط انسانی*، ۱(۳)، ۳۳۴-۳۲۴.

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.26453851.139>
7.1.3.18.3

مشارکت با بخش خصوصی در راستای اجرای طرح‌های عمرانی و خدماتی و فروش خدمات مناسب به متقاضیان: شهرداری می‌تواند با همکاری بخش خصوصی و ارائه زمین به این بخش و فراهم نمودن زیرساخت‌های لازم در کنار پارک‌ها، فضای بازی برای کودکان و دکه‌های فروش مواد غذایی، مطبوعاتی و... را واگذار کند و زمینه‌های درآمدزایی برای شهرداری را فراهم سازد.

از آنجایی که تبلیغات یکی از شاخص‌های درآمد پایدار در شهرداری فولادشهر است پیشنهاد می‌شود شهرداری فولادشهر به دنبال کسب درآمد حاصل از تبلیغات بیلبردهای درون‌شهری، اخذ درآمد از تبلیغات بر روی اتوبوس‌ها و وسایل نقلیه عمومی شهر باشد همچنین با توجه اینکه ورزشگاه فولادشهر در حوزه شهرداری فولادشهر است و بازی‌های فوتبال نیز به صورت پخش مستقیم از تلویزیون نشان داده می‌شود می‌توان محصولات مختلف را در حین بازی فوتبال پخش کرده و درآمد مناسبی کسب کرد.

از آنجایی که بازیافت یکی از شاخص‌های درآمد پایدار در شهرداری فولادشهر است پیشنهاد می‌شود با حمایت شهرداری از شرکت‌های کارآفرین در سطح شهر فولادشهر شرکت‌هایی جهت بازیافت زباله احداث گردد. با همکاری با شرکت ذوب‌آهن اصفهان می‌توان شرکتی زیرمجموعه ذوب‌آهن جهت بازیافت زباله ایجاد کرد؛ و درازای تحویل زباله‌های شهرداری درآمدی پایدار کسب کرد. با توجه به نیاز بالای شرکت ذوب‌آهن به آب پیشنهاد می‌شود نسبت به بستن قرارداد برای آب فاضلاب این شهر با شرکت ذوب‌آهن اقدام شود.

از آنجایی که کمک‌های اعطایی دولت از عوامل مؤثر بر درآمد پایدار است.

پیشنهاد می‌شود شهرداری فولادشهر برای تولید انبوه گل، گیاه، نهال، گیاهان گلخانه‌ای و خدمات فضای سبز و فروش آن‌ها اقدام کند.

پیشنهاد می‌شود امتیاز اکتشاف یا بهره‌برداری از یک معدن سنگ و ماسه به شهرداری فولادشهر داده شود هم

دانشگاه پیام نور استان خراسان جنوبی - مرکز پیام نور فردوس.

<https://elmnet.ir/article/11199134-42242>

- نکونئی، الهه، انوری، محمود رضا، و کریمیان بستانی، مریم. (۱۴۰۱). تحلیل ابعاد اقتصادی - اجتماعی توسعه پایدار مبتنی بر گردشگری خلاق (مورد مطالعه: شهر زابل) توسعه پایدار شهری، ۳(۶)، ۸۵-۱۵.

<https://doi.org/10.22034/usd.2022.696895>

- Ali-Toudert, F., Ji, L., Fähmann, L., & Czempik, S. (2020). Comprehensive assessment method for sustainable urban development (CAMSUD)-a new multi-criteria system for planning, evaluation and decision-making. *Progress in Planning, 140*, 100430.

<https://doi.org/10.1016/j.progress.2019.03.001>

- Blas F, Giacobone G, Massin T, Rodriguez Touróna F. Impacts of vehicle automation in public revenues and transport equity. Economic challenges and policy paths for Buenos Aires, *Research in Transportation Business & Management*, Available online 29 September 100566, 2020

<https://doi.org/10.1016/j.rtbm.2020.100566>

- Keršulienė, V., Zavadskas, E.K. and Turskis, Z., 2010. Selection of rational dispute resolution method by applying new step-wise weight assessment ratio analysis (SWARA). *Journal of business economics and management*, 11(2), 243-258.

<https://doi.org/10.3846/jbem.2010.12>

- Jacobs N.P.(2019), Local government revenue enhancement: a case study of Umsobomvu Local Municipality (Doctoral dissertation, Stellenbosch: Stellenbosch University),

<https://core.ac.uk/download/pdf/196259673.pdf>

- Jorge, S., Cerqueira, P., & Furtado, S. (2023). Municipal revenue over-budgeting: a dynamic analysis of its

- راغب، مهدی، و شهری، رضا. (۱۳۹۹). کمبود منابع مالی در شهرداری‌ها و جایگزینی درآمدهای پایدار، *مطالعات طراحی شهری و پژوهش‌های شهری*، ۳(۲)، ۶۳-۷۲.

<https://civilica.com/doc/1273205>

- عباسی، حمیده، صریحی، رسول، شاه‌آبادی فراهانی، عباس، و عباسی، محمدحسین. (۱۴۰۱). شناسایی عوامل مؤثر بر تأمین منابع درآمدی شهرداری اراک. *اقتصاد و برنامه‌ریزی شهری*، ۳(۱)، ۷۶-۸۸.

<https://doi.org/10.22034/UE.2022.3.01.06>

- سهرابی، روح اله، و صفری، آرزو. (۱۳۹۸). شناسایی و رتبه‌بندی مهم‌ترین روش‌های تأمین درآمدی پایدار شهرداری با استفاده از فنون MCDM (مطالعه موردی: شهرداری همدان). *اقتصاد شهری*، ۴(۲)، ۱۱۰-۹۱.

<https://doi.org/10.22108/ue.2020.123385.1143>

- فیضی توتکله، زهره، دوستدار، ابوالفضل، و صمصام بزرگی، رضا. (۱۴۰۰). بررسی منابع تأمین درآمدهای شهرداری‌ها در راستای ارائه راهکار برای افزایش درآمد پایدار. *فصلنامه علمی تخصصی رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری*، ۵(۱۸)، ۱۴۶-۱۳۵.

<https://majournal.ir/index.php/ma/article/view/1039>

- موسوی، سید مصطفی، کریمیان بستانی، مریم، و حافظ رضازاده، معصومه (۱۴۰۰). تحلیل منابع تأمین درآمد پایدار در راستای توسعه شهری (مطالعه موردی: شهر تهران). *فصلنامه علمی - پژوهشی برنامه‌ریزی منطقه‌ای*، ۱۱(۴۱)، ۱۴۸-۱۳۵.

<https://doi.org/10.30495/jzpm.2021.4400>

- مرادی، محمود. (۱۳۹۶). بررسی راهکارهای تأمین منابع مالی پایدار در شهرداری‌های کوچک، نمونه موردی: شهر سه قلعه. (پایان‌نامه کارشناسی ارشد).

<https://doi.org/10.3390/admsci10040101>

- Ragheb, A., Aly, R., & Ahmed, G. (2022). Toward sustainable urban development of historical cities: Case study of Fouh City, Egypt. *Ain Shams Engineering Journal*, 13(1), 101520.

<https://doi.org/10.1016/j.asej.2021.06.006>

- Tanguay, Georges A., Juste Rajaonson, and Jean-Francois Lefebvre. (2010). measuring the sustainability of cities: an analysis of the use of local indicators, *ecological indicators* 10(2):407-418.

<https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2009.07.013>

- Zhang, X., Han, L., Wei, H., Tan, X., Zhou, W., Li, W., & Qian, Y. (2022). Linking urbanization and air quality together: A review and a perspective on the future sustainable urban development. *Journal of Cleaner Production*, 346, 130988.

<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2022.130988>

determinants. *Local Government Studies*, 49(3), 644-675.

<https://doi.org/10.1080/03003930.2021.2025359>

- Mavi, R.K., Goh, M. and Zarbakhshnia, N., (2017). Sustainable third-party reverse logistic provider selection with fuzzy SWARA and fuzzy MOORA in plastic industry. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 91(5-8), pp.2401-2418.

<https://link.springer.com/article/10.1007/s00170-016-9880-x>

- Mirzoev, T., Tull, K. I., Winn, N., Mir, G., King, N. V., Wright, J. M., & Gong, Y. Y. (2021). Systematic review of the role of social inclusion within sustainable urban developments. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 29(1), 3-17.

<https://doi.org/10.1080/13504509.2021.1918793>

- Papcunová, V., Hudáková, J. Štubňová, M., & Urbaníková, M. (2020). Revenues of municipalities as a tool of local self-government development (Comparative study). *Administrative Sciences*, 10(4), 101.

نحوه ارجاع به مقاله:

فرهادی، فرهاد، فتحی، محمد رضا و رحیمی، سید داریوش. (۱۴۰۳). شناسایی و رتبه‌بندی راهکارهای دستیابی به درآمدهای پایدار شهری (مورد مطالعه: شهرداری فولادشهر). *توسعه پایدار شهری*، ۱۵(۵)، ۴۱-۵۵.

DOI: <https://doi.org/10.22034/usd.2024.2010381.1118>

DOR: <https://dorl.net/dor/20.1001.1.27170128.1403.5.15.3.3>

URL: https://usjournal.daneshpajooan.ac.ir/article_713941.html?lang=fa

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Daneshpajooan Pishro Higher Education Institute. This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)